

THE IMPORTANCE OF QUESTIONING IN UNDERSTANDING THE OTHERS AND FORMING THE WORLD VIEW

Adina-Giorgiana Simionescu
PhD Student, West University of Timișoara

Abstract: The question has an essential role in our life and work, leads to introspection and evolution, raising other questions, helping shape our perspective on the world and increasing the quality of the relationship with the others. In most cases, we use the question in our life and activity, without consciously engaging in our action and without finding the causal link between the way in which a question was asked and the answer received. The ability to ask relevant questions and develop interrogation strategies can be trained. In society, asking the appropriate questions increases the understanding of social phenomena, stimulates participation of the individual in the construction of a democratic society, and improves the decision-making mechanism. From a communication point of view, questions are a useful tool in managing interpersonal conflicts. In this article, I intend to investigate, from the perspective of practical philosophy, the role of appropriate questioning in forming a person's world view and in enhancing the quality of human relationships.

Keywords: questioning, world view, communication, values, beliefs

1. Introducere

Interogativitatea este o practică folosită des, în multe domenii. Întrebarea are un rol esențial în viața și activitatea noastră, conduce la introspecție și evoluție, ridicând alte semne de întrebare. Starea de interogativitate este un prilej de descoperire de sine și a celuilalt. Folosim interogativitatea în viață și activitate, fără să ne angajăm conștient în acțiunea noastră. Întrebările reprezintă o modalitate esențială de comunicare, de cunoaștere, de construire a încrederii între cei implicați într-un dialog, de identificare a valorilor și credințelor acestora, de identificare a nevoilor și de restabilire a relațiilor între părți în situațiile conflictuale, de suport pentru generarea soluțiilor la problema pusă în discuție, etc.

Prin folosirea întrebărilor și a răspunsurilor nu se realizează numai un schimb de idei și păreri, ci folosim întrebarea când dorim să comunicăm cu cei din jur, vrem să cerem lămuriri, să ne însușim cunoștințe noi sau să eliminăm anumite erori.

2. Întrebările

Filozofia limbajului, începând cu Frege, a subliniat importanța propozițiilor și a propozițiilor declarative, dar este clar că întrebările și propozițiile interogatoare sunt la fel de importante. Cercetările și explicațiile științifice au loc parțial prin punerea întrebărilor și prin răspunsul la ele, iar interacțiunea om-calculator este deseori structurată în termeni de întrebări și răspunsuri. În filosofie, putem identifica trei direcții de cercetare a întrebărilor (Cross, Charles and Roelofsen, Floris, 2016): prima este situată la intersecția filozofiei limbajului și a semanticii formale, concentrându-se pe semantica a ceea ce Belnap și Steel (1976) numește întrebări elementare; cea de-a doua este situată la intersecția filozofiei limbajului și a filosofiei științei, cu

accent pe întrebările de tip „de ce” (why-questions) și pe noțiunea de explicație, iar ultima este situată la intersecția filozofiei limbajului și epistemologiei, concentrându-se asupra întrebărilor integrate sau indirecte.

Examinarea epistemologică a punerii întrebărilor surprinde caracterul și importanța lor esențială. Se pune o întrebare cu un anumit scop; acela de a descoperi lucrurile din afară. Punem întrebări pentru a strânge informații, pe baza cărora formăm convingeri și hotărâm cum să acționăm. Prin informațiile pe care le adunăm și prin credințele pe care le formăm ajungem la cunoaștere și înțelegere. Interogarea este importantă, deoarece constituie baza a ceea ce știm și înțelegem, ca indivizi și comunități.

Studiul întrebărilor este și obiectul eroteticii, o parte a logicii, dedicată analizei logice a întrebărilor. Ideea a fost inițial dezvoltată de Richard Whately, a cărui lucrare a fost popularizată de Eugeniu Sperantia, iar apoi filozofi precum: Arthur Prior și Nuel D. Belnap, Jr. au fost interesați de acest subiect. Erotetica implică o muncă logică asupra unui număr de concepte, printre care: relația întrebare-răspuns (q-a) și conceptul de presuposiție. Logica erotetică este aplicabilă atât limbajului natural, cât și celui formal (Nuel D. Belnap, Jr., p.609).

3. Începuturile

Începuturile folosirii întrebărilor cu scopul de a explora idei le găsim în Grecia antică, la Socrate. Tehnica întrebărilor socratice (sau maieutica) este un dialog disciplinat, reflexiv și poate fi folosită pentru a urmări gândirea în multe direcții și cu multe scopuri, printre care: explorarea ideilor complexe, obținerea adevărului, ridicarea unor probleme, pentru a descoperi ipoteze, a analiza concepte, pentru a distinge ceea ce știm de ceea ce nu știm, pentru a urmări implicațiile logice ale gândirii sau pentru a controla discuția. Cheia pentru a distinge interogarea socratică de întrebarea în sine este aceea că interogarea socratică este sistematică, disciplinată, profundă și, de obicei, se concentrează pe concepte, principii, teorii, probleme sau probleme fundamentale.

Învățăturile socratice au câștigat teren în educație, în special în ultimele două decenii. Profesorii, studenții sau cei interesați să examineze gândirea la un nivel profund pot construi întrebări prin tehnica întrebărilor socratice și le pot aplica. Interogarea socratică și variantele ei au fost utilizate în mod extensiv și în psihoterapie. Arta interogației socratice este strâns legată de gândirea critică. Gândirea critică oferă instrumentele conceptuale pentru înțelegerea modului în care funcționează mintea (în căutarea sensului și a adevărului), iar interogarea socratică folosește aceste instrumente în formularea întrebărilor pentru căutarea sensului și a adevărului. Scopul gândirii critice este de a găsi o voce puternică interioară, a rațiunii, care monitorizează, evaluează și restructurează gândirea, sentimentele și acțiunile noastre, mai rațional. Discuția socratică cultivă vocea interioară prin focusarea explicită asupra interogării disciplinate, auto-direcționate (Paul, R., Elder, L., 2006, p.2-3).

4. Importanța întrebărilor pentru individ și societate

Metoda socratică, deși poate fi considerată istorică, este încă relevantă astăzi în mediul academic și în domeniul consilierii. Filozofia întrebărilor explorează rolul pe care îl joacă întrebările în viața noastră de zi cu zi și intelectuală. Ea analizează natura întrebărilor, modul în care sunt folosite și valoarea lor pentru noi ca oameni. Ce este o întrebare? De ce punem întrebări? Ce face ca o întrebare să fie bună sau rea? Filozofia întrebărilor pune toate aceste întrebări, și multe altele. Pur și simplu, este studiul filosofic al întrebărilor. Capacitatea de a pune întrebări bune și a examina răspunsurile primite contribuie cu succes la funcționarea societății

democratice, argumentând că o bună interogare facilitează: înțelegerea, participarea și luarea deciziilor. În ciuda acestui fapt, educația formală pune astăzi un accent deosebit pe capacitatea de a răspunde la întrebări și acordă o importanță scăzută abilității de a formula și pune întrebări. Interogarea este valoroasă pentru sistemul educațional. Abilitatea de a pune întrebări adecvate și de a dezvolta strategii bune de interogare extinde și îmbogățește înțelegerea despre lumea noastră și despre oameni. Întrebările bune îi ajută pe elevi, studenți să se informeze, să le transmită informații altora despre probleme de importanță socială și politică și să se angajeze în argumentare și dezbateri (Watson, L.).

În comunicarea orală, cel care folosește întrebările trebuie să stăpânească foarte bine arta de a pune întrebări, pentru a putea avea rezultatul așteptat și să fie un ascultător activ. Prin cultivarea unei comunicări empatice și a unei atitudini deschise, prin reînvățarea valorilor etice și morale prezente în fiecare cultură se poate crea armonie și ordine.

Indivizii nu conștientizează tot timpul care este sistemul lor valoric; unele valori pot fi evidente, iar pe altele le iau ca atare. Mai mult, până nu suntem puși în situația de a interacționa cu ceilalți, este posibil să nu conștientizăm că ei gândesc diferit. Valorile influențează normele: cum se așteaptă ceilalți să ne comportăm (Wittenkamp, C., 2014, p.14). Concepția unei persoane despre viață, valorile, credințele și aspirațiile care guvernează modul în care ea relaționează formează „perspectiva persoanei asupra lumii” (Strasser, Freddie; Randolph, Paul, 2012, p.33).

De ce este atât de important să învățăm să adresăm întrebări mai bune, care ajută la construirea unor relații pozitive? Unul dintre argumente este că într-o lume tot mai complexă, interdependentă și diversă din punct de vedere cultural, nu putem spera să înțelegem și să lucrăm cu oameni din diferite culturi, profesii, dacă nu știm să punem întrebări și să construim relații bazate pe respect reciproc. Folosirea corectă a întrebărilor este un instrument ce poate crește calitatea relațiilor interumane, calitatea vieții, prin îmbunătățirea comunicării și dezvoltarea abilității de rezolvare a problemelor, ne ajută să conștientizăm că suntem diferiți și să avem compasiune unii față de alții, să identificăm nevoile noastre mai ușor și să fim mai atenți la nevoile celor din jurul nostru. Nu toate întrebările sunt la fel. Schein a dezvoltat o tehnică de interogare numită ancheta simplă (Humble Inquiry) prin care aflăm informații despre cineva, punând întrebări la care nu cunoaștem deja răspunsul, pentru a construi o relație bazată pe curiozitate și interes față de cealaltă persoană. Trebuie să devenim mai buni în a pune întrebări și să spunem mai puțin, într-o lume care supraevaluează povestea. Discuțiile obișnuite tind să fie definite adesea de ceea ce spunem, mai degrabă decât de ceea ce întrebăm (Schein, E. H., 2013). Aceeași linie de argumentație o urmează și Voltaire, în afirmația: evaluează un om după întrebările pe care le pune, nu după răspunsurile pe care le dă.

Modelul universal al argumentației, dezvoltat de Aristotel este un instrument de lucru vital pentru cel care întreabă. Conform acestuia, discursul acționează pe trei niveluri: ethos (conduite morale, valori culturale, tradiții, credințe, obiceiuri, echitate), logos (demers cerebral, rațional, logic, obiectiv) și pathos (încărcătură subiectivă, afectivă, emoțională și instinctuală). Aceste trei niveluri furnizează multe informații pentru formularea întrebărilor. Pentru a afla amănunte sau adevărul despre anumite fapte trebuie să știm cum să adresăm întrebările. Argumentația se produce în câmpul definit de momentul în care se pune o întrebare și momentul în care se răspunde cu un argument și ea este cea care face ca întrebările să fie diferențiate, raportat la răspunsuri (Cazacu, A. M., 2007, p.28).

În managementul conflictelor interpersonale, mediatorul are ca instrument de lucru întrebarea, pentru a identifica pozițiile pe care se situează persoanele aflate în conflict, valorile, credințele și nevoile lor. Medierea implică folosirea unui vocabular bine dezvoltat și procese de lucru structurate, care se pot dobândi și sunt de neprețuit în anumite situații. În cadrul procesului de mediere, interogativitatea poate fi folosită pentru a obține faptele cruciale ale cazului, descoperi emoțiile și de a clarifica narativ conflictul. Atunci când este folosită corect, ea poate crește, de asemenea, șansele pentru un rezultat satisfăcător. Mediatorul poate folosi interogativitatea pentru a ajuta părțile să exprime fapte și sentimente în legătură cu litigiul. O chestionare adecvată poate urmări formatul de interviu care conține patru tipuri de întrebări de bază: deschise, închise, de sondare și de conducere. Procesul de mediere se poate structura în trei etape succesive, astfel:

- Prima etapă este cea de clarificare/ identificare- în această etapă adresăm fiecăreia dintre părțile aflate în conflict următoarea întrebare: „Ce puteți să-mi spuneți despre această situație?” sau „Puteți, vă rog să-mi oferiți mai multe detalii despre această situație?” Prin această întrebare, ascultând activ răspunsul, putem identifica sursele conflictului, blocajele și sursa argumentației.
- Eapa a doua este cea de generare de alternative/ sumarizare /planificare- în această etapă adresăm fiecăreia dintre părțile aflate în conflict următoarea întrebare: „Cum vedeți soluționată această situație? ”
- Etapă a treia este cea de acțiune/implementare- în această etapă adresăm fiecăreia dintre părțile aflate în conflict următoarea întrebare: „Cum doriți implementarea soluției identificate? ” și „Când doriți implementarea acordului de mediere?”

O altă aplicație a interogativității o găsim în consilierea filosofică sau practica filosofică, o direcție contemporană în filosofia practică. În unele cazuri, consilierea filosofică ar putea înlocui sau suplimenta psihoterapia tradițională. Cu rădăcini în tradiția socratică, consilierea filosofică ne ajută să clarificăm, să articulăm, să explorăm și să înțelegem aspectele filosofice ale sistemelor noastre de credință și viziunea noastră asupra lumii. Filosofii practicieni inițiază, de asemenea, proiecte centrate pe problemele esențiale ale vieții, cum ar fi energia durabilă, democrația participativă, etc.

„Psihologul socratic”, sintagmă prin care un articol apărut în *The New York Times Magazine* denumea consilierul filosofic, este un fel de antrenor (coach)/ bodhisattva. Consilierea filosofică are o viziune în Europa, Israel, Africa de Sud, India și, în special, în Regatul Unit. Unul dintre susținătorii consilierii filosofice în Statele Unite, Lou Marinoff declară în articol: „chiar și oamenii sănătoși, funcționali au nevoie de principii după care să se ghideze în viață... așa că oferim ceea ce Socrate a numit o modalitate de examinare a vieții, șansa de a sta cu un filosof care te întreabă ce crezi cu adevărat și te asigură că lucrează pentru tine” (Duane, D., 2004).

Obiectul consilierii filosofice îl constituie interpretarea viziunii asupra lumii, pe care o are o persoană. Ca expert în interpretarea perspectivelor asupra lumii, consilierul filosofic îi ajută pe clienți să descopere diferitele semnificații ale dilemelor exprimate în parcursul lor de viață și să investigheze critic aspectele problematice care se reflectă în aceste dileme. Consilierul nu oferă soluții pe loc sau teorii filosofice, ci abilitățile lui sunt legate de analiza conceptelor, evidențierea consecințelor, descrieri fenomenologice etc. (Šulavíková, B. Humaff, 2012, p.132).

În practica filosofică, consilierul desfășoară o serie de activități, cum ar fi:

- examinarea argumentelor și justificărilor clienților;
- clarificarea, analiza și definirea termenilor și conceptelor importante;
- expunerea și examinarea ipotezelor și a implicațiilor logice;
- expunerea conflictelor și consecvențelor;
- explorarea teoriilor filozofice tradiționale și semnificația lor pentru problemele clientului;
- inițierea de proiecte pentru binele comun;
- toate celelalte activități conexe care au fost identificate din punct de vedere istoric ca fiind filosofice (ASPCP).

5. Concluzii

Cercetarea filosofică a întrebărilor este esențială, dat fiind valoarea pe care o aduce stăpânirea tehnicii de punere a întrebărilor pentru individ și societate. Întrebările contează, nu numai pentru că ne conduc la răspunsuri, ci pentru că ele determină răspunsurile pe care le primim. Dacă nu punem întrebări, nu vom primi răspunsuri, iar dacă nu punem întrebări bune, răspunsurile vor înceta să mai conteze. Prin identificarea valorilor și credințelor unui individ, cu ajutorul întrebărilor, acesta conștientizează care este perspectiva lui asupra lumii și unde poate acționa pentru a o ajusta. Prin intermediul individului, se poate schimba și societatea în ansamblu.

BIBLIOGRAPHY

1. ASPCP. "Standards of Practice". Retrieved 2017-12-04, <http://npcassoc.org/documents/>
2. Belnap, N. and T. Steel, "*The Logic of Questions and Answers*", Yale University Press, New Haven, 1976
3. Cazacu, A. M., "*Teoria argumentării*", România Press, București, 2007
4. Cross, Charles and Roelofsen, Floris, "Questions", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Spring 2016 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/spr2016/entries/questions/>
5. Duane, D., *The Socratic Shrink*, The New York Times Magazine, 21 martie 2004, <http://www.nytimes.com/2004/03/21/magazine/the-socratic-shrink.html?src=pm>
6. Nuel D. Belnap, Jr., "*Questions, Answers, and Presuppositions*", "The Journal of Philosophy", Vol. 63, No. 20, American Philosophical Association Eastern Division Sixty-Third Annual Meeting (Oct., 1966), pp. 609–611

7. Paul, R. and Elder, L., *“The Art of Socratic Questioning”*, Foundation for Critical Thinking, Dillon Beach, CA, 2006
8. Schein, E. H., *“Humble Inquiry. The Gentle Art of Asking Instead of Telling”*, Berrett-Koehler Publishers, Inc., San Francisco, California, 2013
9. Strasser, Freddie; Randolph, Paul, *“Medierea- O perspectivă psihologică asupra soluționării conflictelor”*, fmmm.ro, București, 2012
10. Šulavíková, B. Humaff, *“Questions for philosophical counselling”*, Human Affairs, April 2012, Volume 22, Issue 2, p. 131–141
11. Watson, L., *“EDUCATING FOR GOOD QUESTIONING AS A DEMOCRATIC SKILL”*, University of Edinburgh, Routledge Handbook of Social Epistemology, online:
https://philosophyofquestions.files.wordpress.com/2014/06/watson_educating-for-questioning-as-a-democratic-skill_rhse.pdf
12. Wittenkamp, C., *“Building Bridges Across Cultural Differences. Why Don't I Follow Your Norms”*, Bookboon.com, 2014